

Gris núm. 1**Text: MIREIA GUILLAUMES DOMÈNECH**

Josep Perpiñà Citoler

1970

Carbó i tinta sobre paper

70 x 100 cm

Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 202.052

Fons Diputació de Girona

Josep Perpiñà i Citoler (Girona, 1945) porta més de seixanta anys dedicats a la pintura, el dibuix, l'escultura, el cartellisme i el gravat, entre altres disciplines. Fill del també pintor Pere Perpiñà, que li va fer de mestre i li feu despertar la vocació artística, ha sigut sempre un artista inquiet que busca permanentment com reinventar-se. Marcat per la invisibilitat patida per molts dels artistes de la seva generació, destaca a la seva trajectòria haver estat guanyador de més de quaranta premis al nostre país.

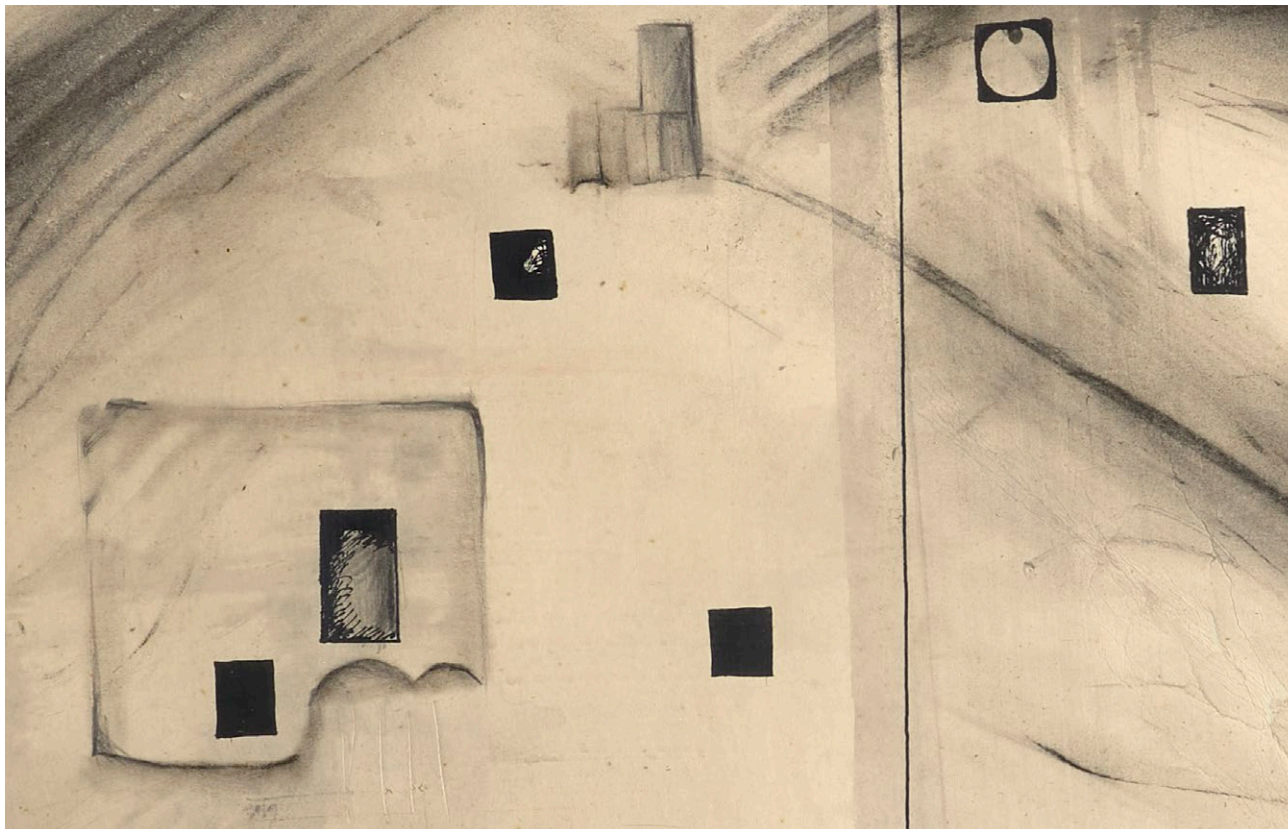
Després de cursar els estudis elementals de dibuix, pintura i escultura a l'Escola Municipal de Belles Arts de Girona, es llicencià posteriorment a la Facultat de Belles Arts de Barcelona. El 1969 va anar a París amb una beca de la Dotació d'Art Castellblanch. A banda de les exposicions col·lectives, ha realitzat més d'una quarantena d'exposicions individuals al nostre país, a les Bernardes de Salt, la Sala Municipal d'Exposicions de Pineda de Mar, la Casa de Cultura de Girona, el Call de Girona, la Fundació de la Caixa de Girona-Fontana d'Or, el Museu d'Història de la Ciutat de Girona, el Centre d'Art Contemporani Fundació Rodríguez Amat al Baix Empordà, la Fundació Valvi de Girona o el Museu d'Art de Girona, entre altres espais. A la seva trajectòria també cal remarcar la faceta com a cartellista i com a artista a l'espai públic.

La seva obra està representada al Fons del Museu Espanyol d'Art Contemporani de Madrid, al Museu d'Història de la Ciutat de Girona, al Museu Municipal d'Olot, a la Pinacoteca de la Diputació de Barcelona i de Girona, a la Fundació Tharrats d'Art Gràfic, a la Casa Màgica d'en Xevi i a la Unesco de París, entre altres institucions.

Deien els artistes romàntics que, per poder aprofitar al màxim el potencial humà, calia acumular experiències i una de les millors maneres de fer-ho era trencar intencionadament amb la rutina diària, rebel·lar-se, sortir i experimentar. Vist així, les avantguardes bé poden ser vistes com a grans explosions de romanticisme portades a l'extrem: l'artista individual buscant repetidament trencar amb una realitat propera que no el satisfà.

Tanmateix, també és cert que sovint en la quotidianitat, en la invisibilitat del dia a dia, hom pot arribar a trobar les claus del que ha de ser valorat com a extraordinari. Potser és amb l'observació insistent de la complexitat de l'entorn més immediat que s'acaba desgranant quin és el valor dels elements simples. Potser ser avantguardista, aconseguir ser imprevisible i trencador, és un procés on l'explosió final arriba precisament perquè s'ha comprès i interioritzat el funcionament d'allò previsible. I qui sap si estudiant, observant i descomponent els elements que construeixen i creen la particular simetria diària és on hom troba les eines per ser deliberadament asimètric.

Josep Perpiñà Citoler, *Gris núm. 1* (detall), c. 1970. Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 202.052. Fons Diputació de Girona.

En la seva recerca constant, l'artista Josep Perpiñà demostra, des dels inicis de la seva trajectòria professional, que els límits se'ls posa i els supera un mateix i que l'experimentació no cal buscar-la tant a fora com a dins, en la investigació constant d'allò personal i immediat, tant a nivell temàtic com tècnic. A partir d'aquesta premissa, la seva obra constitueix un univers de realitats molt personals que parteixen del que es podria considerar com la visió de la realitat objectiva però que, finalment, aquesta acaba essent el substrat i la llavor per fer créixer altres realitats subjectives, siguin d'energia continguda o d'energia desbordant.

El 1970, any de la peça *Gris núm. 1*, Perpiñà acaba de rebre una beca per anar a París. A la capital francesa, el seu art s'impregnà dels *ismes*, amb especial predilecció per l'informalisme o l'*arte povera* i amb composicions que acabaran provant les destreses des de les dues a les tres dimensions, alternativament.

Gris núm. 1 és el títol d'un dibuix fet a carbó, plomí i tinta xinesa que Josep Perpiñà realitza al mateix moment en què va consolidant la seva carrera artística. L'obra rep en aquella convocatòria el segon premi de dibuix en un dels concursos de dibuix, pintura i arts plàstiques que la Diputació de Girona organitzava anualment durant el mes d'octubre, aprofitant les fires i festes de la capital catalana. El concurs, que aplegava grans noms del panorama artístic català i gironí del moment, esdevé aleshores una plataforma per a joves artistes, a qui s'ofereix un premi econòmic en cas de ser guanyadors i una visibilització de la seva obra, tant amb una exposició com a través d'un catàleg amb el nom de tots els participants i la reproducció de les obres premiades.

Perpiñà, «el noi del full» —sobrenom que li posà una botiga d'arts plàstiques gironina quan anava a comprar aquest material diàriament—, realitza un dibuix que s'enllaça però alhora es desmarca lleugerament de les composicions de la seva època negra, on els encaixos de la composició geomètrica lluitaven en protagonisme amb la

rotunditat i les variacions del pigment. És un dibuix on la línia expressionista de la tinta i el carbó busquen donar veu i volum a l'obra, reafirmar les textures i on l'artista juga amb la proporció àuria, que acabarà trencant en moltes de les seves composicions, perquè l'art també pot ser subversiu en la forma, buscant l'aparença d'equilibri en el desequilibri compositiu, marcant diferents plans compositius en una mateixa peça, emfatitzant els arrugats.

Dins d'una aparent homogeneïtat, ordre i contenció de la peça, l'artista és capaç d'agitar la mirada a través del desvetllament de la tinta i el carbonet, que no lluiten en protagonisme sinó que es conjuguen dins l'obra i es van trobant i complementant en l'energia del traç. La seva és una composició coneguda, hom hi identifica les cases, les parets humides, les finestres i el reflex de l'arquitectura en un aiguabarreig de tinta i carbonet. No obstant això i com ja és habitual des de les primeres obres, són composicions-cases-contenedors destinades a ser viscudes però sense vida visible. Composicions que semblen simètriques però que en realitat busquen diferenciar-se en diferents plans i, per tant, la homogeneïtat és irreal. Per contra, l'asimetria s'emfatitza a través del dinamisme de les línies. La tensió es nota en la percepció de l'obra, en un espectador que es debat entre deixar que la força de l'abstracció s'endugui la mirada o fixar-la en un entorn segur, en els referents ja coneguts.

En Josep Perpiñà no ha estat mai un artista previsible. Seves són, efectivament, les construccions pictòriques emblemàtiques de la Girona del riu Onyar en totes les seves variacions, abans i després de ser repintades a la manera florentina. Però l'afany per reinventar-se l'ha portat des d'aquell pigment negre fonamental, i mai abandonat de les primeres obres, al disseny de cartells, les escultures de grans dimensions, a l'informalisme i l'art pop, els gravats, els baixos i alts relleus en els seus encofrats, a la composició pictoricamusal i fins i tot a experimentar amb l'obra digital... Perpiñà és la geometria ordenada de Mondrian, però també l'explosió pictòrica de Pollock, un artista que es rebel·la contra les etiquetes i segueix essent continuista i trencador en la seva pròpia trajectòria plàstica perquè, en el fons, manté intacte aquest desig de reinventar-se de manera contínua, de no deixar d'experimentar. De fet, ell mateix afirma que el seu camí és sempre d'anada i tornada, aquell que suposi un pas més o una continuïtat en la quotidianitat ja explorada però que alhora permeti trobar fórmules d'expressió que materialitzin contínuament noves realitats i inquietuds. Descompondre per compondre de nou.